

SZÉKESEFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára

háshoz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Hirdetmény

a helyegdfőn felül, minden három hasábos petisior:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 krétt
igtattatik be.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap.

20. szám.

Szerkesztői szállás: sz. István-utca 176. sz.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székes-
fejérvár” szerkesztőségének czímzendők; — a lap ára,
hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter**
kiadó könyvkereskedésében vétnek fel.

Nyiltterben megjelenő közlemények után három hasábos
petisiorért 10 kr. fizetendő.

Bérmertetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

— Kéziratok nem küldetnek vissza. —

A közkiállításokról.

Midőn az ötödik nemzetközi kiállítás pompás palotája a bécsi Praterben megnyittatik, alkalomszerű lesz arról gondolkodni, mit várhatnak az összesereglett nemzetek és különösen hazánk e kiállítástól. Nagyszerű látványosság tárul-e csak fel a világ bámulatára, mint nem egy kitűnő fej állítja, vagy valóban komoly politikai, társadalmi és gazdasági eredményei is vannak az ünnepies és milliókba kerülő látványosságnak?

Kétségkívül van a látványosságnak, melyeket egy közkiállítás nyújt, emelően szórakoztató oldaluk is. A kinek alkalmá volt a seydenhami kristály-palotát, átlátszó üvegfalával, művészen kivitt boltíveivel, merész tornyaival, vagy a kensingtoni renaissance olasz stíly csarnokot megtekinteni, vagy a ki látta a párizsi palais de l'industrie épületét a champs-elysées parkján: sokáig nem fogja feledni a kellemes benyomást, melyet már maga a külső, a keret, a közkiállítás palotája reá gyakorolt. A bécsi kiállítási palota nagyszerűsége nem fog elődei mögött maradni és e szerint a várakozó műizlést nem hagyja szomjan. Azután a kiállított tárgyak kábitó különfélesége, megszámlálhatlan sokasága, egy-egy megkapó detail, az élet sajátosság keveredése, a színek vakító tarkasága bizonyára bűvös hatást gyakorol a szemlélőre.

A dolog komoly oldalát tekintve, önkénytelenül elénk kell tűnnie amaz előnyöknek, melyek különféle erkölcsi, szokásu, foglalkozásu népek kölcsönös érint-

kezéséből származnak. A történet lapjai tanuskodnak, hogy még hódítók is, kik karddal kezükben, pusztítva vonultak végig idegen népek országain, magasabb fejlődés magvait hintették el a pusztított mezőkön és hozták vissza magukkal. Mennyivel inkább áll ez oly nemzetközi érintkezésekről, melyekben nem a harci erő, hanem az emberi genie békés, igazi munkája mérkőzik meg.

Az ujabbkori nemzetközi kiállítások az egész világot felölelik. És éppen ebben fekszik kulturfejlődési nagy feladatuk és világpolitikai jelentőségük. Nemzetek tárják fel egymás előtt készítményeik leg-tökéletesebb példáit, és így mindegyiknek alkalmá van látni azt, a mi másutt jobb, a mi másutt szebb. Valóban, ha az ember áttekint egy ily kiállítást, a szemlélet mánora fogja el az elmét; egyik czikkben az erő és nagyság, másikban a finom izlés, a színek vagy a részek összhangja, majd ismét a czélszerűség ügyes berendezés ragadja meg figyelmünket. És ha tovább menve a látottak összehasonlítás engednek az egyes országok s nemzetek mezőgazdasági, ipari s művészeti alkotásai között, előttünk áll az illető ország gazdasági, és nemzeti sajátosága és kultur-mérlege.

Korunknak, úgy az egyiknek, mint a másiknak ismeretére szüksége van. Mert minél közelebről s jobban ismerjük egymást, annál jobban tanuljuk egymást méltányolni s annál jobban éreznünk kell az összefüggést s az érdekközösséget, mely a világ népei között létezik. E szempontból kell mindenekelőtt a közkiállításokat figyelemre vennünk. — Nem

elméleti fellengzés, hanem gyakorlati igazság ez. Nézzük csak a hatást, melyet az eddigi világhiállításoknak különösen mi magyarok köszönhetünk.

Mig nem volt alkalmunk külön mutatnunk be gazdag földünk és eszes népünk produktumait a világnak, a magyar termények vagy ismeretlenek voltak, vagy eltűntek az osztrák egység homályában. Mikor a londoni és párizsi kiállításokon, bár nem mint kompakt nemzet, hanem csak elszórtan, egyes hazánkfiak által, megjelentünk: csak akkor kezdte a világ észrevenni, hogy van ott a Duna, Tisza, Dráva és Száva közén egy nép, melyre a világ a gazdasági tevékenység terén is számíthat. Egymásután jelentkeztek az idegen vevők; szájról-szájra terjedt hírlük-nevünk, képességeink méltánylása és feladataink jelentősége. Ránk nézve e kiállítások voltak a kapuk, melyeken bebocsáttattunk a művelt világ népeinek háztartásába.

De a legnagyobb tanulság, melyet a közkiállítások nyújtanak, mindenesetre az, hogy világossá teszi, mennyire egymásra vannak utalva a nemzetek. A természet és művelési fokuk mindegyik számára kijelölék a tért, melyen működniök és az irányt, melyben haladniök kell. E viszony kétségkívül a nemzetek politikai s gazdasági szolidaritására int. És csakugyan, mióta a gazdasági érdekek mind nevezetesebb tért foglalnak el a nemzetek életében és a nemzetek sorsának intézésében: a háborus összeütközések nemcsak megkevesebültek, hanem meg is rövidültek. Ezt pedig Európa ipari fejlődésének köszönhetjük. Mig a gazdaság leginkább földművelés-

TÁRCZA.

Leczkézés.

— Nordau Miksa költeménye. —

„Ej gyermekem, az Ég nevében!
Hát így kell viselni magad?
Azt sem tudod, módosan, szépen
Hogyan fogják a kanalat!

A kést meg balogsüti kézzel
Mily ügyetlenül forgatod!
A lány pirul s borús szemével
Némán nézi a padlatot.

„A bácsi eljött látni téged
S magam' szégyelni kellest;
Szűnetlen' a zsebkendő' tépted
S hallgattál, — hát ez visélet?

Ha szólt, nem is ügyeltél rája,
Szemed csak rajtam függe mind'!..
„Igaz!” felel búsan a lányka
S félénk szemekkel föltekint:

„Mért is vagyok ily ostobácska!?”
S szemére könyvek árja jó;
A vádló hallgat s meg nem állja,
Hogy keblére ne zárja őt.

Egymás szíven ekkép pihennek
Hosszan, némán a boldogok,
Majd megszólal a drága gyermek:
„De úgy-e — szeretni tudok?”

Udvardy Géza.

Az élet tükre.

Tizenhatodik éj.

Mihelyt a második kísértést is szerencsésen kiáltotha Hilárius: azonnal álomra hajította fejét; de az álom sem adott nyugtot, mert folytonosan a sátánnal voltak erős küzdelmei, olyannyira, hogy éjféli tájban felkelt, elővette inakönyvét s hosszan, buzgón imázott és csak ezután lett csöndes álma.

Lehetett mintegy nyolcz óra, midőn fölébredt s felöltözvén a bibliát vette elő és olvasott:

„Hasonló a mennyeknek országa azon emberhez, a ki jó magot vetett földébe.”

„Mikor pedig aludtak az emberek, eljőve az ő ellensége és felül konkolyt vete a buza közé és el-méne.”

„Mikor pedig felnőtt a vetés és termést hozott; akkor feltetszék a konkoly is.”

„Ekkor eljővének a szolgák és mondák a gazdának: Uram! nemde jó magot vetettél földedbe, honnét vagyton tehát a konkoly?”

„És mondá nekik: Ellenségem cselekedte ezt. A szolgák pedig mondák: akarod-e, hogy elmenjünk és kiszedjük azt?”

„És felelé a gazda: hagyjátok felnőni mind a kettőt aratásig és aratáskor megmondom az aratóknak: szedjétek ki előbb a konkolyt és kössétek azt kérévkbe a megégetésre, a buzát pedig gyűjtsétek az én csűrömbé.”

Hilárius indulatosan csapta be a szent könyvet s felkelvén, nagy léptekkel járdalt szobájában: — Homályos beszéd — mormolá magában — úgy érzem, mintha szítán keresztül nézném a tárgyakat. Már ho-

gyan hasonlíthat a mennyeknek országa a magvető-höz? — tevő utánna és megállva gondolkodott. — Mégis világosabbak előttem, a miket Lucifer mondott. Az nem szól homályos példabeszédekben, hanem meztelenségökben mutatja meg a dolgokat. — És midőn ezt gondoló, mintha láthatlan szellem sugta volna: „olvasd tovább” és újra leült és olvasott:

„És hozzájárulásnak Jézushoz az ő tanítványai, mondván: Fejtsd meg nekünk a szántóföld konkolyáról mondott példabeszédet.”

„A ki felelvén mondá nekik: Az a ki jó magot vet, az ember fia.”

„A szántóföld pedig a világ: a jó mag, azok az ország fia, a konkoly pedig a gonosz fiak.”

„Az ellenség, ki azt vetette, az ördög, az aratás a világ vége, az aratók pedig az angyalok.”

„Tehát valamint összeszedetik a konkolyt és tűzben elégettetik: úgy lésszen a világ végezetén.”

„Az ember fia elküldi angyalait, kik az ő országából mind kiszedik a botrányokat és azokat a kik gonoszsgot cselekszenek, és tüzes kemenczébe vetik őket, a hol leszen sírás és fogak csikorgatása.”

„Akkor az igazak fényleni fognak, mint a nap az ő atyjok országában.”

— Most nyiltak meg szemeim, most látom leplezetlenül a mennyei igazságokat! — sohajtá Hilárius a mint idáig jutott. — Most értem már miért kísért Lucifer, azért hogy konkolyt hintsen a jó mag közé, mely lelkemben most fogamzott. A sátán nem fog rajtam diadalmaskodni, mert e szent könyv leendő életem kalauza és szövéténeke. — És midőn ezt elre-begé, az inakönyvet vette elő és imázott:

„Nyisd meg szemeim oh uram! hogy az örök

ben állott, a nemzetek évtizedekre szóló háborukat is viselhetek és viseltek is azért, mivel a földbirto-
kot háboruk után sem elvinni, sem szükséges hala-
dásában nagyobb mérvben megakadályozni vagy
egészen tönkre silányítani nem lehet. De nem így az
ingó, ipari tőkékkel. Azeknek piaca a világ. A gya-
potot termi Amerika, szövés alá készíti Anglia,
Francia- és Németország, megszövi Ausztria és csak
ugy kerül feldolgozás alá; megeshetik, hogy az ipar-
cikk két-három világrészről száraz és százak mun-
kás kezén kerül végre az elhasználó birtokába.

E egyszerű nemzetközi munkafelosztás s en-
nek folytán a nemzetek érdekközösségének szem elé
tűntetése: ime ebben kulminál a nemzetközi kiállítá-
sok politikai és társadalmi jelentősége. Bizonyos en-
nélfogva, hzgy a közkiállítások mindig békére utal-
nak, azon kedvező alkalomnál fogva, melyet újabb és
újabb kereskedelmi összeköttetésekre nyújtanak. —
Mert minél sűrűbbek leendnek ez összeköttetések,
annál nagyobb és több lesz az ok, hogy a béke és
közös munkálkodás feltétele minél tovább fentar-
tassék.

A mi már most a kiállításoknak különösen a
magángazdaságra való jótékony befolyását illeti,
mindenek előtt ki kell emelnünk az iparosoknak az
előretörekvéseire való buzdítását. Emberi természe-
tünknek egyik sajátos vonása, hogy szeretjük,
ohajtjuk az elismerést. Még azok is, a kik magasabb
etikai szempontból fogták fel élethivatásukat, még
azok között is vajmi kevés akad, a ki az öntudat
jutalmával beérné. Az ipar természete pedig oly reá-
lis, hogy ott külső elismerés nélkül csaknem lehetlen
boldogulni. Ime ez az oka, hogy az iparosok oly szí-
vesen keresik fel a kiállításokat. A tárlatokon nem-
zetközi jury alakítatik, kik iparukban elismerésre méltót
mutatnak fel; ez által az illető iparosok mintegy
nemzetközileg elismert jó hírnévre tesznek szert.
Hány iparág, hány ipartelep köszönheti sikereit ily
kitüntetéseknek! A magyar borok, a magyar liszt-
ipar nem egy kitünő képviselősege tanuszkodhatnék
erről.

De meg továbbá nem egy új találmány is kö-
szönheti a nemzetközi kiállításoknak elterjedését. —
Bessemer reformjavaslata a vasipar terén aligha ter-
jedett volna oly gyorsan és vétegett volna világszerte
alkalmazásba, ha nem lett volna alkalmá találmá-
nyának czélszerűségét oly helyen mutatni be, hol
milliók fordulnak meg és milliók veszik a kiállított
tárgyakat szemügyre. A közvetlen szemlélet, melyre
a közkiállítások alkalmat nyújtanak, fejleszti az ipar
tökélyesedését. Európa népei meg is értették ez igaz-
ságot; kormányok, egyletek és magánosok járulnak
közre, hogy az iparosokat segíeyezék, hogy minél
számosabban látogathassák a közkiállításokat. Nem
csak azért, mivel jobbat, szebbet, tökélyesebbet lát-

hatnak, hanem azért is, mivel ez által mintegy feltá-
ratnak az ipari művészetek titkai. A ki a meglevőnél
jobb s czélszerűbb eszközt, gépet talál fel, elviszi a
közkiállításra, és a legtöbb esetben legügyesebb em-
bereit állítja oda, hogy meggyőzzék az embereket a
találmány czélszerűségéről. E közlékenység az ipar-
soktól maguktól nem várható, de készséggel megte-
szí az, a ki az eszközt forgalomba hozza: a keres-
kedő. Ime, ebben ismét egyik hatalmas eszközt nyuj-
tanak a közkiállítások az ipari termelés tökélyesbe-
désének előmozdítására. Az iparok zárt helyiségek-
ben folytattatnak. Az iparos-foglalkozás izolált. Ép-
ezért az egyik iparműhely tapasztalatának kincsei
csak nehezen válhatnak közkinccsésé. Most, midőn
iparszabadság mobilizálá az iparos osztályt, a régi
czéhrendszerhez képest több alkalom van ugyan a
kölesönös tapasztalatok elsajátítására, de csak any-
nyiban, a mennyiben a munkások változása folytán
ez lehetséges. Ámde egyik nemzet munkásai csak ki-
vételesen mennek át idegen országokba; így a kin-
csek, melyeket egyik nemzet iparosai tapasztalatok-
ban összegyűjtöttek, leghathatósabban a közkiállítá-
sok után válnak közkinccsésé.

A bécsi nemzetközi kiállítás e tapasztalatok
gyűjtésére mireánk magyarokra nézve kedvezőbb al-
kalmat nyújt, mint bármelyik más elődje. Meg fog-
nak ott jelenni azok, a kiktől tanulhatunk: Európa
nyugatának nagy népei; meg fognak azok is, a kik
már tőlünk is tanulhatnak: Európa keletének népei.
A bécsi közkiállítás tehát kettős szempontból bir
reák nézve érdekel. Európa nyugatának pompás
művei mintákat fognak felmutatni iparosaink részére,
a melyeket elsajátítaniok s utánozniok kell. Európa
kelete pedig be fogja mutatni házi iparát, iparzik-
keinek és iparszükségletének sajátosságát. Főleg ez
utóbbi az, mit a mi iparosainknak gondosan figye-
lembe kell venniök. A magyar iparnak a belsükség-
let ellátása a és keletre való kivitel a legtermésze-
sebb feladata.

Mi a nyugottal nem fogunk versenyezhetni, de
azon viszony folytán, melyben országunk földrajzi
fekvésénél és népünk keleties jellegénél fogva a ke-
lethez állunk: a magyar iparnak kelet piacát meg-
kellene, és érélyes kitartás után meg is lehetne sze-
rezni. Nyugat és kelet mesgyéjén fekszik országunk;
egyiknek népeivel egy mint a másikéival közvetlen
érintkezésben állunk; alkalmunk van elsajátítani an-
nak fejlettségét, és alkalmunk megismerni ennek
szükségeit. Hanem használni kell iparosainknak
ugy az egyik, mint a másik alkalmat. A bécsi köz-
kiállítás egész teljességében fog előttünk állani
kelet népeinek izlése és az iparzikkekben sajátos
igénye. Térjenek hát vissza iparosaink azzal a ta-
pasztalattal gazdagodva, hogy ha nyugot felé nem
birják is ki még egyelőre a versenyt, de kelet igé-
nyeit ki fogják elégíthetni. Európa kelete szereti a

szinek gazdagságát (ez részben a mi népünk igénye
is), s mindenkéféltt egyszerűbbel is beéri, mint
Nyugat-Európa divatai magukkal hozzák: mind buz-
ditó jel arra, hogy ha iparosaink a kelet felé fordít-
ják figyelmüket, haszonhajtó piacra fognak találni.
Ez alkalmából nem is késünk ohajkép kifejezni, vaj-
ha azon tárgyak között, melyeket a pesti iparmu-
zeum számára a bécsi kiállításon meg fognak venni,
minél több lenne a kelet igényeit mutató iparzikk.
Azt gondolom, hogy a pesti iparosoknak sokkal több
módjuk van Nyugat-Európa iparzikkeinek példá-
nyát itt Pesten megsemlélni, mint megismernedni
azon iparzikkekkel, melyeket a kelet szükségel. Hoz-
zanak hát okulásukra ez utóbbiakból is.

E módon maradandósíthatnók ez irányban leg-
alább a bécsi közkiállítás előnyét, melynél kedve-
zőbb alkalom e tekintetben mostanában aligha fog
kinálkozni. Mert arra, hogy rövid idő alatt Buda-
pestet jelöljük ki egy nemzetközi kiállítás helyeül,
egyelőre még gondolnunk sem lehet. Budapest ki-
csiny arra, hogy közkiállítás helyeül szolgálhasson,
és még iparunk sem oly fejlett, hogy a közel jövőben
hivhatná ki a világ versenyét. Egyelőre még okulja-
nak, tapasztaljanak s munkálkodjanak iparosaink,
hogy biztosítsák maguk részére a belpiacot, s teret
vivjanak kelet felé.

Magyarország csak most fogja először bemu-
tatni gazdasági terményeit a maguk egész impozáns-
ságában. Hogy minő lesz ipari mérlegünk e kiállítá-
son, azt nem tudom. Ámde azzal a reménnyel teszem
le tollamat, hogy ha nem fogják is iparosaink a di-
csőség oroszlánrészét nyerni, hozni fognak dús ta-
pasztalatokat s ösztönt az előretörekvéseire, s piacot
termelvényeink jövedelmező elhelyezésére.

(Athen.)

Hatósági élet.

Fejérmegyének a halászati jog gyakorlása, illető-
leg a halpusztítás megakadályozása tárgyában
életbeléptetett szabályrendelete.

1. A halászati haszonvétele törvényes tulajdonosa
ezen jogot vagy személyesen gyakorolja vagy megbí-
zotta által gyakoroltatja, avagy bérbé adja. Ha a ha-
lászati jog tulajdonosa község, köteles ezen haszonvé-
telét nyilvános árverés útján bérbé adni, mely esetben
a bérlő a halászatot csak ezen szabályrendelet korláta
között gyakorolhatja.
2. Tilos a halászat az ivarzás ideje alatt vagyis
april 1-től július 1-ig. Ezen idő alatt a kenderáztatás
semmi szín alatt meg nem engedhető.
3. A peteszedés (ikraszedés), valamint a vízpar-
tok nádas és sásos részein a sertések legeltetése, vala-
mint ily helyeken a kenderáztatás minden időben til-
tatik; egyébiránt a kenderáztató helyeket az 1840. IX.
tcz. 42. §. szerint az illető községi hatóság jelöli ki.
4. Tilalmi időn kívül a jogosultak a halászatot

halálban el ne aludjam, nehogy az én ellenségem di-
csekedjék azzal, hogy erőt vett rajtam. Uram add
tudomra napjaim számát, hogy tudjam mihez tartani
magamat és szégyenítsd meg ellenségemet, hogy lássa
miszerint te vagy az én oltalmam. Te szétörted földi
lánczaimat, nekem akarok mondani hálaéneket, mert
te vagy reményem és vigasztalásom az életben. Hogy
eddig hibáimat helyrehozzam, megkettőztetem az is-
teni dolgokban buzgalmamat, a viszontagságokban tü-
relmemet, éberségemet a kísértetekben, és erős lélek-
kel fogadom, hogy semmi el nem tántorit a te
utadról.

És midőn ezeket elrebegette, ugy érezte magát,
mint a súlyos beteg, midőn hosszas betegségéből fel-
lábadozván először vezetik ki a nap melegére; ugy
érezte magát, mint a ki sötét börtönében évekig eped-
vén, szabadsága visszanyerésekor először pillantja meg
a nap világosságát. Majd erős harcz keletkezett lelké-
ben s térdre hullva hangos zokogás közt kérte istent,
hogy bocsássa meg bűneit.

Ilyen helyzetben találta az est és Luczifer, a ki
midőn imára kulcsolt kezekkel a földön fetrengve
szemlélte azt, ki ekkorig a bűnnek élt, s ki oly en-
gedelmes szolgálja volt az ő akaratának: szinte félve
közelített hozzá. — Ember! te örjögysz — mondá kis
szünet után.

— Távozzál tőlem sátán! mert meg vagyon
irva: ne kísértésd a te uradat istenedet — mormolá
Hilárius.

— Hát nem voltam-e hü kalauzód az élet utain?
— Széles uton vezetél, a mely veszedelemre
visz, én a keskeny utat választottam, a mely üdvös-
ségre vezet.

— Emlékezel-e, hogy midőn Isten és emberek
elhagytanak, én segitettem rajtad nyomoruságod pilla-
natában, — mondá Luczifer szemrehányólag. — Még
jöhet idő, hogy segítségre szorulsz: akkor kihez fo-
lyamodol, ha én is elhagylak? — tevő hozzá kér-
dőleg.

— Istenhez fogok folyamodni — felelé Hilárius
— mert ő elhagyja azokat, a kik őt elhagyják; de a
kik hittél és bizalommal fordulnak hozzá, azoknak
szerető atyjuk, mert meg vagyon irva: „kérjetelek és
megadatik, zörgessetek és megnyittatik.”

— Ha velem maradsz, én a világ minden bol-
dagságát megszerzem, a földi lét minden gyönyörének
forrását feltárom előtted, megtanítalak azon utak és
módokra, a melyek által vagyont, pénzt, hatalmat s
rangot szerezhetsz. Szerencse fiává teszek, — biztatá
Luczifer.

— Nem kell fény, rang, vagyon: mert meg va-
gyon irva: gazdagságot ne adj nekem uram! hogy
felfuvalkodott ne legyek. Én a hit, remény és szere-
tet, e szent háromság karjain kívánok élni és halni,
— felelé Hilárius; de Luczifer nem mozdult, ekkor
felfogta a bibliát és imakönyvet s mintha ellenséges
táborra tört volna, megrohanta Luczifert, e két szent
fegyverrel kiütöte lakából, s örökre szakított az ör-
dővel.

Bűn és erény egyiránt hatást gyakorolnak az
emberi, különösen fiatal emberi kebelre, azzal a kü-
lönbséggel, hogy az erény vonzó s a bűn taszító ha-
tással bir. Számos példát láthatunk az életben, hogy
bűnben lélekező emberek elhagyván a bűn megszokott
ösvényét, az erény útjára tértek s az emberi társaság
leghasznosabb tagjaivá váltak; de arra alig lehet pél-

dát felmutatni, hogy az erény szépségének szemlélése
valakit a bűn ösvényére ütött volna. A tékozlás bűn
s az emberi társaság története számos példát mutat
fel, hogy a tékozló a nyomoruság ösvényének szélé-
hez jutva, a helyett, hogy annak mélységébe rohant
volna, a takarékoság mentő keze után nyult s annak
segítségével filléreket, a fillereken tökét, a tökén va-
gyont gyűjtött; de arra alig tudunk példát, hogy a
takarékos ember azt mondta volna: munkám, szorgal-
mam s takarékoságom által szép vagyont gyűjtöt-
tem; de az nekem terhemre van, szélnek verem, én
nyomorban akarok fetrengeni. A dobzódás bűn s az
emberi társaság története számos példát mutat fel,
hogy a dobzódó, midőn életerejétől megfosztva a ha-
lál csontkezet látta feléje nyulni, a helyett hogy azt
megragadván a sirba rohant volna, a mértékletesség
egyszerű asztalához menekült; de arra nem tudunk
példát, hogy a mértékletes ember azt mondta volna:
az egészségtől majd felcsattanok, az életerő évtizede-
ket ígér, de én ohajtom a végmegsemmisülést, én
tönkre akarom magamban tenni azt, mi fentart. A
jótékony erény, a jótékony embert özvegyek és
árvák áldják s az emberi társaság története számos
példát mutat fel, hogy a hirlapok kürtje, a közvéle-
mény magaslatló szava fukarokat és köszívüket is
annyira ingerelt, vagy lelkesített, hogy erszényöket
megnyitották az inség esdő szava előtt; de arra nem
tudunk példát, hogy a jótékony ember elfáulva az
általa felsegéltek áldása által, azt mondta volna: én
ezután minden kérőt és folyamodót ebeim által üzetek
el palotám ajtajából. A hősiség, bátorság férfierény, a
hősöknek elhunytuk után emléket szokott állí-
tani a honfui kegyelet s az emberiség története